

ἐκείνες αὐλακίες, οἱ ζῶντες ἐκείνες οἱ πλατιές, πού πιάνουν ἀπὸ τὴ μιὰ ὡς τὴν ἄλλη ἔκρη τοῦ μεγάλου μετώπου του!

Ἵστερ' ἀπὸ τέτοια κρίση—μὲ κύρος—πολύ φυσικὸ εἶναι νὰ γράφει ὁ κ. Σκιαῆς «ἀτοπωτάτη ἡ πρόκλησις τοῦ ἐπικριτοῦ νὰ ὀρίσω «σὲ ποῖα πόλιν σὲ ποῖο χωριὸ ἢ τουλάχιστο ἀπὸ ποῖα τάξη ἀνθρώπων» ὁμιλεῖται ἡ καθαρεύουσα ἀφοῦ ἡδύνατο νὰ ἴδῃ εὐκολώτατα ὅτι ὁμιλοῦσιν αὐτὴν πλεῖστοι καὶ αὐτοὶ οἱ ψυχαικοί». Πολὺ σωστὰ — «ἀφοῦ ἡ καθαρεύουσα γράφεται καὶ ὁμιλεῖται καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν διωκόντων αὐτήν». Καὶ νὰ εἴτανε μόνο «ἀτοπωτάτη» ἡ πρόκλησις τοῦ ἐπικριτῆ, μὰ ἔχει καὶ τοῦ κόσμου τὴν ἀντίφασιν· ἀφοῦ ὁ ἐπικριτὴς «ὁμολογεῖ ὅτι ὁμιλεῖται» ἡ καθαρεύουσα. — «Ἀληθῶς καίπερ γνωρίζων ὁ ἐπικριτὴς ὅτι ἡ καθαρεύουσα ὁμιλεῖται...» (σελ. 12). Εἶναι ἡ «ὁμολογία» ἐκείνη τοῦ ἐπικριτῆ πού τὴν ἐσερβίρει ὁ κ. Σκιαῆς μεταφρασμένη καὶ βεβελτιωμένη ἀπὸ τὴν κ. Faculté maîtresse στὸν «ἀληθῆ γλωσσολόγος» γιὰ νὰ τὸν «ἐκπληξῇ» ὁ κακὸς—ἐνὰ μικρὸ χωρατό. Καὶ κοίταξε πόσο δίκιος εἶναι ὁ κ. Σκιαῆς καὶ τῆς συμμετρίας φίλος. «Ὁμολογοῦσιν οἱ διώκοντες τὴν καθαρεύουσιν ὅτι μεταχειρίζονται τύπους αὐτῆς ὁμιλοῦντες» καθὼς καὶ «γράφοντες» — «ἔ, ὥστε ἡ καθαρεύουσα ὁμιλεῖται καὶ γράφεται καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν διωκόντων αὐτήν» ψιθυρίζει ὁ κ. Σκιαῆς στοχαστικὰ μὲ τὸ δάχτυλο στὸν κρόταφό του. Κάτι παρόμοιο δὲν ὁμολόγησε καὶ ὁ ἐπικριτὴς; Λοιπὸν ἡ διακιοσύνη, ἡ συμμετρία, ἡ ἀρμονία, ἡ ἀναλογία, ὅλες, ἐξὸν ἀπὸ τὴ λογικὴ, τὸ θέλουν καὶ παρόμοιο νὰ πεῖ καὶ δῶ ὁ κ. Σκιαῆς, καὶ τὸ εἶπε: «καίπερ γνωρίζων ὁ ἐπικριτὴς ὅτι ὁμιλεῖται ἡ καθαρεύουσα...» Τί νὰ γίνῃ; ἀφοῦ τὸ θέλουν τόσες κυρίες ἡ μιὰ σεβαστὴ καὶ οἱ ἄλλες ὡραίες, ἀναγκάζεται καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἐπικριτὴς νὰ φωνάζει ὅτι «γνωρίζει αὐτὸ πού δὲ γνωρίζει», καὶ νὰ θυμῇ τὸν Ἑγέλο ποῦλεγε ὅτι τὸ ὄντως ὄν εἶναι τὸ σφισταγκαλίσμα τῶν ἐναντίων. Δὲν προφτάνει νὰ τὸν ξεχάσῃ καὶ ἀναγκάζεται νὰ τόνε θυμῇ ξανὰ καὶ νὰ παραδεχτῇ ὅτι «μαζὶ ἐγνώριζε καὶ δὲν ἐγνώριζε, καὶ ἀναμειβόλως ἡγνόει, ὅσα ἔγραψαν κατὰ τῆς καθαρεύουσας οἱ ἐπιστημώτατοι τῶν πολέμιων αὐτῆς, οἷον ὁ Ροῖδης καὶ αὐτὸς ὁ Ψυχᾶρης—«ὅτι δὲν παραδέχεται τοὺς ἰσχυρισμοὺς ἐκείνων, οὐδαμῶς δὲ ἀναφέρει τοῦτο» (σελ. 10, 12). Ἡ ἀπόδειξις, τὸμολογῶ πὺς πατάει στὴ γῆς καὶ μὲ τὰ τέσσερα πόδια ὥστε νὰ μὴν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὴν κουνήσει, καὶ εἶμαι βέβαιος πὺς θὰ γέλασε μαζί της

—ἀπὸ χαρὰ—καὶ «αὐστηρά» ἡ ἀγέλαστη Λογικὴ καὶ θέλει δὲ θέλει ὁ ἐπικριτὴς θὰ ξεφωνίσει τὴν «ὄτι δὲ γνωρίζει τὰ πράγματα πού γνωρίζει». Μπροστὰ σὲ τέτοια τεσσσεράποδη ἀποδείξις, τί ἀπόδειξις τολμάει νὰ στήσει ἀπὸ μέρος τοῦ ὁ ἐπικριτῆς; Ἄπληρη πολὺ, ὅτι ἂν δὲν εἶχε διαβάσει ὅτι γιὰ τὸ ζήτημα ἔχει γράψῃ ὁ Ροῖδης «καὶ αὐτὸς ὁ Ψυχᾶρης» δὲ θὰ εἶχε διαβάσει οὔτε τὸ βιβλίον τοῦ κ. Σκιαῆς· γιὰ τὴν ὥρα πού θάποφασίσει καὶ νὰ διαβάσει ἀπ' ὅσα ἔχουν γραφῇ γιὰ τὸ ζήτημα καὶ εἰπαίρει νὰ διαλέξῃ, καὶ μὲ κλειστὰ τὰ μάτια νὰ διαλέγῃ δὲ θάβιασε τὸ τελευταῖον βιβλίον. Ἡ ἀπόδειξις αὐτῆς, καὶ ἐγὼ τὸ βλέπω, εἶναι λιγούποκαιμενική, καὶ τρέμει μπρὸς σ' ἐκείνη τοῦ κ. Σκιαῆς σὺν τῷ πλεονεξίᾳ καὶ τῷ κἄτω ἀπ' τοῦ κυνηγᾶν σκυλιῶν τὸ πόδι. Γιὰ νὰ μὴ μείνῃ ἀνευχάριστος μπορῶ νὰ τοῦ πῶ καὶ κάτι ἀκόμα. Ὅτι ὁ ἐπικριτὴς στὴν κρίση τοῦ ἐκείνου δὲν εἶχε σκοπὸ νὰ μιλήσῃ γενικὰ γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, καὶ γι' αὐτὸ δὲ βρῆκε ἀπαραίτητο νὰ ἐξετάσῃ «ἰσχυρισμοὺς» νὰ πεῖ ποιοὺς δέχεται καὶ ποιοὺς ὄχι, νὰ αἰτιολογήσῃ γιὰ τὴν δέχεται αὐτοὺς καὶ γιὰ τὴν διστάζει ἴσως νὰ δεχτῇ ἐκείνους. Μὲ τὴν κρίση τοῦ ἐκείνου, νὰ κρίνῃ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Σκιαῆς· ἡ πῶ σωστὰ, τὴν καινούρια ἐκείνη θεωρία τοῦ κ. Σκιαῆς γιὰ τὴν καθαρεύουσα. Κι ἀνίσως πούθεν, δὲ θυμῇ, ἀναγκάστηκε νὰ μιλήσῃ κάπως πὺς γενικὰ, ἢ θὰ τραβήχτηκε χωρὶς νὰ θέλῃ, ἢ θὰ τὸκανε γιὰ νὰ λάμψῃ περισσὰ ἡ ἀλήθεια τῆς καινούριας θεωρίας. Ἀν ὁ κ. Σκιαῆς στὸ βιβλίον τοῦ ἐκείνου δὲν ὑποστήριζε μιὰ «thèse» νὰ πῶμε, αὐτὴ γιὰ τὴν καθαρεύουσα, πὺς εἶναι «διαλεκτικὸς καὶ δῆ», ἂν οἱ τρακόσες σελίδες δὲν εἴτανε ἄλλο τίποτα παρὰ σκέτη ἀναίρεσις τῶν δογματικῶν τῆς ἀρεθῆς, τὴν ἀπὸ ἐπικρίσεις τῶν θεωριῶν τῶν ἀντιθέτων, ἀρχαῖα τῶν γραμματικῶν καὶ τῶν ἄλλων γλωσσικῶν λαθῶν τοῦ κ. Ψυχᾶρης, καὶ ἂν αὐτὴ τὴν «thèse» ὁ ἐπικριτὴς δὲν τὴν ξεχώριζε γιὰ νὰ τὴν πάρῃ νὰ τὴν κρίνῃ, δὲ θὰ μπορούσε ἴσως τίποτα νὰ γράψῃ γιὰ τὸ βιβλίον—γιὰτὶ δὲ θὰ ἔξερε ἀπὸ πού νάρχισῃ καὶ πού νὰ σταματήσει. Τί νὰ πρωτοδείξῃ, πόσο μακριὰ εἴταν ὁ κ. Σκιαῆς ἀπὸ τὸ νόημα τῶν θεωριῶν τῶν ἀντιθέτων—πρὸ πάντων τοῦ Ψυχᾶρη, ἢ τὰ λάθια καὶ τὴν ἀνακολουθίαν πού βρίσκει ὁ κ. Σκιαῆς στὴ γλώσσα τοῦ κ. Ψυχᾶρη, πὺς δὲν εἶναι λάθια;—νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἂν ἡ δημοτικὴ ξέρε τὴ «συλλογὴ» μὲ τὸ νόημα «σκέψη» δὲ σημαίνει πὺς δὲ μπορεῖ νὰ τὴν ἔχει καὶ μὲ τὸ νόημα πού τὴ γράφει κά-

που ὁ κ. Ψυχᾶρης, καὶ πὺς κανεὶ λάθος ὀνομαζόντας τὰ «Ρόδα καὶ Μῆλα» συλλογῇ, recueil; Σ' ὅλες τὴς γλώσσας δὲ γίνονται αὐτά; Δὲ λένε στὰ γαλλικὰ reflexion καὶ τὴν ἀντιφασίαν καὶ τὴν σκέψη, causer τὸ κουβεντιάζω καὶ τὸ προξενῶ; Ὁ γέρο Ὁμηρος δὲ λέει «ἀκτὴ» καὶ τὴν ἀκροθαλασσὴ καὶ τὸν καρπὸ ἢ τὰ στάχια, «Ἀθημητρος ἀκτὴν», «μῆδεα» καὶ τὴς «βυλῆς» καὶ κατὰ ἄλλα σεβαστὰ, «αἰδοῖα» ὥπως λένε τὰ λεξικά, πράγματα; Ἡ κυρία καθαρεύουσα δὲ λέει «ἄπειρος» καὶ τὸν ἀπέραντο, καὶ ἐκείνον πού δὲν ἔχει πείρα, «ἀγωγὴ» τὴν ἀνατροπὴ καὶ τὴν δικαστικὴ ἀγωγὴ; Ἡ δημοτικὴ μας δὲ λέει «σκοπὸς τοῦ τραγουδιοῦ» «ἔχω κάποιον σκοπὸ στὸ νοῦ μου», «φυλάει σκοπὸς»; — Ἡ νὰ παρατηρήσῃ ὁ ἐπικριτὴς πὺς μοναχὰ νόστιμη εἶναι ἡ γνώμη τοῦ κ. Σκιαῆς ὅτι τὸ «χρῶμα» ἡ δημοτικὴ δὲν τὸ ξέρει; — Κίνησαν τὰ τριανταφυλλὰ νάρθηδες ὅλα κοντὰ σου νὰ πάρουν χρῶμα καὶ βαρὴ ἀπὸ τὰ μάγουλά σου (Ἀραβαντινοῦ δημοτικὰ τραγουδιὰ, σελ. 332), μαζὶ μὲ χρῶμα τοῦραντοῦ (Ἀραβαντινοῦ, σελ. 333),—ὅτι τὸ λέει «μποριά»—νὰ λέγῃ τουλάχιστο βαρὴ, ἢ καὶ θωρία· «μποριά» εἶναι ἡ οὐσία πού δίνει χρῶμα—καὶ ὅτι χαρὴ στὴν καθαρεύουσα ἔφτιασε ὁ Ψυχᾶρης; τίς λέξεις χρωματικά, πασίχρωμο κ.τ.λ.; — Ἡ νὰ πεῖ τοῦ κ. Σκιαῆς ὁ ἐπικριτὴς ὅτι νομίζει μόνο πὺς ξέρει τὴ δημοτικὴ, ὅταν γράφῃ ὅτι δὲν ἔχει τὸν τύπο «ἰα» τοῦ θηλυκοῦ, ἀλλὰ μοναχὰ τὸν «ἰά» ἐνῶ δὲν εἶναι βέβαια τῆς καθαρεύουσας; οἱ λέξεις τραπέζα, καβαλλαρία, καὶ ἐνῶ ἡ δημοτικὴ «αχαλῶντας» τὴν «περίπολον» τῆς καθαρεύουσας δὲν τὴν κάνει «περίπολι» μόνο «περιπο(υ)λία» (λέει ὁμοῦ καὶ «ἡ περίπολος»); Ἡ ὅτι ἄδικο ἔχει ὁ κ. Σκιαῆς, νὰ σημαδεύῃ γιὰ λάθος τοῦ Ψυχᾶρη, τὴ λέξη «ποτέ» παρμένη μὲ τὸ νόημα «καμιά φορὰ» ἐνῶ εἶναι καθαρὴς δημοτικὴς, ἐνῶ δὲ μυρίζουν καθόλου καθαρεύουσα ὅρασες τέτοιες: «εἶδες ποτὲ σου τέτοιο πρᾶμα»; «ποῦ νὰ τὸ φανταστῶ ποτὲ»; Ἀλήθεια μπορούσε κανεὶς νὰ φανταστῇ ποτὲς τέτοια πράγματα; Δὲν μπορούσε μιὰ χαρὰ ὁ ἐπικριτὴς νὰ πινεῖ μέσα σ' ἐνὰ τέτοιο θαλάσσωμα; Σανδὶ σωτηρίας ἐστάθηκα σ' αὐτὸν ἡ «thèse» ἐκείνη, ἡ καινούρια θεωρία τοῦ κ. Σκιαῆς. Καὶ δὲν πρέπει νὰ μνηστέλλῃ ὁ κ. Σκιαῆς ὅτι θῆναι μεγάλος ὁ μιστὸς τοῦ στὸν ἄλλο κόσμον, ἀφοῦ σὲ τὸν ἐδῶ, τὸν κόσμον τῆς δοκιμῆς, ἔσωσε τὴ ζωὴ ἐνὸς πλησίον του. Μπροστὰ στὴν καλὴ του αὐτὴ πράξη, θὰ τοῦ συχωρεθῶν ὅλα ὅσα στὸν ὡραῖο, τὸν

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

56. Ἐφ' ὅτι κατόπι ἔτυχαν ἀκόμα τῶν Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησιωτῶν οἱ ἀκόλουθες διαφορές καὶ τοὺς σπρώξαν σὲ πόλεμον. Ἐνῶ ἐνεργούσαν οἱ Κορινθιοὶ πὺς νὰν τοὺς ἐξοφλήσουν, ὑποβιάστηκαν οἱ Ἀθηναῖοι κάπια τοὺς ἐπιβουλή (79), καὶ τοὺς Ποτειδαῖτες ἀπάνου ἐκεῖ στὸ ἑξαμίλι τῆς Παλλήνης, ἀποίκους τῶν Κορινθίων καὶ δικούς τοὺς συμμάχους φορολογητοὺς, τοὺς προστάξαν νὰ ῥῥῥουν τὸ πρὸς τὴν Παλλήνην τειχί καὶ νὰ δώσουν ὁμήρους, καθὼς

(79) Τὰ ΧΡ τὴν ἐχθραν. Θεοφάνερο λάθος. Γράφε τινα ἐνέδραν=δόλον. Πρβ. Πλάτ. Νόμ. 908 δόλου καὶ ἐνέδρας πλήρης.

καὶ νὰ διώξουν τοὺς πρωτεπιτρόπους (80) πού τοὺς ἔστειλαν κάθε χρόνο οἱ Κορινθιοί, μήτε πιά νὰ δεχτοῦν ἄλλους· γιὰτὶ ῥοθηθήκανε μήπως τοὺς πείσει ὁ Περδικκας καὶ οἱ Κορινθιοὶ ν' ἀποστατήσουν παρασαίροντας μαζί τοὺς καὶ τοὺς λοιποὺς συμμάχους τοῦ στα μέρη τῆς Θράκης.

57. Κι' ἀφ' ὅτ' αὐτῶν Ποτειδαεατῶν τοὺς τὰ ἐτοίμαζαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ πρὶν, ἐφ' ὅτ' ὕστερα ἀπὸ τὸν Κερκυραϊκὸ θαλασσοπόλεμον. Γιὰτὶ οἱ Κορινθιοὶ ἀνοίχτ' αὖτὸς τοὺς ἀντιφέρνουνταν, καὶ ὁ Περδικκας τοῦ Ἀλεξάντρου, σύμμαχός τοὺς πρῶτα καὶ φίλος, εἶχε γυρίσει ὀχτρός (81). Καὶ γύρισε ὀχτρός, γιὰτὶ μὲ τὸ Φίλιππο τὸν ἀδερφό του καὶ τὸ Δέρδα,

(80) ἐπιδημιουργός. Ἀρχαῖα ἡ λέξη μὲ τὴν ἐπι=πρῶτο—, ὥπως στὰ δημοτικὰ ἐπιδουκόλος, ἐπαίτιος, ἐπιμάρτυρος, ἐπίουρος, ἐπιποιμήν, φηγέομαι. Ἐστὶ ἀρχαῖα ὁ Αἰσχύλος ἐπαρχος=πρωτάρχος. Δημιουργός στὰ παλὰ=ὁ τὰ δῆμι ἐργαζόμενος, ὁ καλλιεργητὴς τῶν κοινῶν μετοχιῶν· ἐπειτα=ἐφορος.

(81) ἐπεπολέμωτο—ἐπολεμώθη. Ἡ ἀντίθεσις πρὸς τὸ φίλος δείχνει πὺς πρέπει νὰ γράψουμε ἐπεπολέμωτο—ἐπολεμώθη (ἐπὶ τὸ πολέμιος). Τὸ ἴδιο 1, 36 γράφει ἐπολεμώθη ἀντιθετικὰ πρὸς τὸ οἰκείουται, καὶ 5, 98 γράφει ἐπολεμώσεσθε.

πού ἔχανε συνασπιστῇ ἐναντίον τοῦ. οἱ Ἀθηναῖοι κλείσανε συμμαχίαν· καὶ ἀπὸ φόβο ἔστειλεν στὴ Λακεδαίμονα καὶ ἐνεργούσαν νὰν τοὺς ἀνοίξῃ πόλεμον μὲ τοὺς Πελοποννησιώτες, καθὼς καὶ ἐγκλωπώνουνταν τοὺς Κορινθίους χάρι τοῦ σκωμοῦ τῆς Ποτειδαίας. Τὸ ἴδιο, πρότεινε καὶ στοὺς Χαλκιδιώτες τῆς Θράκης καὶ στοὺς Βορτιαίους ν' ἀποστατήσουν ἀντάμα, πιστέγοντας πὺς, ἂν ἀφ' ὅτ' αὐτὰ τὰ γειτονικά του μέρη τᾶχε σύμμαχα, ἐγκλωπώτερα θὰ κατόρθωνε τὸν πόλεμον συντροφιασμένους μαζί τοὺς. Ἀφ' ὅτ' αὐτὰ λοιπὸν τ' ἔκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ θέλοντας νὰ προλάβουν τοὺς σκωμοὺς τῶν πολιτειῶν—ἐπειδὴς τότες ἔτυχε νὰ στέλλουν 30 καράβια καὶ 1000 ἑπλίτες στὰ μέρη τοῦ Περδικκας μ' ἀρχηγούς τὸν Ἀρχέστρατο τοῦ Λυκομήδη καὶ ἄλλους διδ—προστάζουν (82) τοὺς ἀρχηγούς τοῦ στόλου νὰ πάρουν ὁμήρους τῶν Ποτειδαεατῶν καὶ νὰν τοὺς γκρεμίσουν τὸ τειχί, καὶ τὴς πολιτείας ἐκεῖ κοντὰ νὰν τὴς προσέχουν μὴν ἀποστατήσουν.

58. Κι' οἱ Ποτειδαῖτες τότες στείλανε γερόντους στὴν Ἀθήνα, μὲ μιὰ ἐλπίδα πὺς ἴσως τοὺς πείσουν νὰ μὴν τοὺς πειράξουν, ἐνῶ σύγκαϊρα πᾶσαν

(82) ἐπιστέλλουσι. Ὁ στόλος ὁμοῦ ἀκόμα δὲν εἶχε ξεκινήσει. Νομίζω ἐπεντέλλουσι.

ἄλλόκοτο, τὸν ἀκατανόητο αὐτὸν κόσμον ἔγραψε ποτὲ γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα.

Ἀπὸ τὸ ἴδιον κι ἀκριβὲς μέταλλο ποὺ σφυροκόπησε ὁ κ. Σκιας τὴ φράση «ὁ ἐπικριτὴς ἀναμφιβόλως ἀγνοεῖ ὅσα ἔγραψαν οἱ ἐπισημότατοι κτλ.» εἶναι χυμένη καὶ κάποια ἄλλη παρατήρηση ὅτι αὐτὸ ἐπικριτὴς παρέρχεται ἐν σιγῇ (τὰ περὶ τοῦ μεταπλασμοῦ τῶν τύπων) ὡς ἂν οἱ ἀρχαῖοι τύποι νὰ ἦσαν παντελῶς ἄχρηστοι καὶ νὰ μὴ ὑπῆρχε μηδεμία δυσκολία νὰ ἀποβληθῶσιν ὁλοσχερῶς πάντες» (σελ. 9).

Ἀλήθεια ποὺ ὁ ἐπικριτὴς ἴσως δὲ θὰ ἔδωκε ἔτσι τὸ ζήτημα—ἂν εἶναι ἀχρηστοὶ ἢ χρήσιμοι ἀρχαῖοι τύποι, παρὰ κάπως ἄλλιως, ἂν μποροῦν ἢ ὄχι νὰ σταθῶσιν ἐπὶ τὴ γλώσσα, νάρθωσιν σὲ ὀργανικὸ δέσιμον μὲ τοὺς τύπους τοὺς ἄλλους—ἂν ἡ δημοτικὴ, ὁ λαὸς, μπορεῖ νὰ τοὺς κάνει δικούς του. Καὶ εἶπαν πολλοὶ καὶ σπουδαῖοι πῶς γιὰ νὰ μὴν πέσεις ὅξω ψάχνοντας ἓνα ζήτημα, γιὰ νὰ μὴ βρεῖς—νὰ πούμε—μελετώντας τὰ γλωσσικὰ τὰ διὰ μας πῶς ἡ καθαρεύουσα εἶναι «διάλεκτος καὶ δὴ» ἀνάγκη πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ τὸ βάλλεις ὅπως πρέπει τὸ ζήτημα, νὰ τὸ πιάσεις ἀπὸ τὴ μεριὰ ποὺ πρέπει. — Une question bien posée est à moitié résolue. Ὅσο γιὰ τὴν παρατήρησιν ποὺ τοῦ κάνει ὁ κ. Σκιας, ὁ ἐπικριτὴς δὲν ἔχει νὰ νοιώσει τῶν δοντιῶν του τὸ «ἔρκος» παρὰ γιὰ νὰ μετανοήσῃ ποὺ ἠκολούθησε πρὶν τοῦ κ. Σκιας τὴ δικαιοσύνη. Γιατὶ ἐπὶ τὴν κρίσιν τοῦ «δὲν παρέρχεται ἐν σιγῇ» δὲν προσπερνᾷ δίχως νὰ πεῖ λέξη τὸ ζήτημα τῶν ἀρχαίων τύπων μέσα ἐπὶ τὴν νέα γλώσσα, μάπεναντίας στὸ τέλος-τέλος, ὕστερα ἀπὸ κεῖνα ποὺ κάναν τὸν κ. Σκιας ἂν μὴν καταλαβαίνει πῶς καταλαβαίνει ὁ ἐπικριτὴς τὸ γλωσσικὸ ζήτημα—στέκεται ὁ τελευταῖος αὐτὸς καὶ πιάνει στὰ χεῖρα του τὸ ζήτημα, ποὺ λέμε, μὲ ὅλη τὴν καλὴ διάθεσιν νὰ τὸ ψάξῃ. Μὰ ἐπὶ τὴ στιγμὴ τὸ πετάει, σταυροκοπιέται καὶ λείπει ἀπὸ τὸ ζήτημα—αὐτὸ εἶναι ἄσχετο μὲ τὴ θεωρίαν τοῦ κ. Σκιας, καὶ ἐπομένως ἡ ἐξέτασίς του δὲν ἔχει τὸν τόπον τῆς ἐδῶ—καὶ μ' αὐτὰ του τὰ λόγια σβύνει τὸ φῶς καὶ βάζει τὴν τελευταία τελείαν ἐπὶ τὴν κρίσιν ποὺ ἔγραψε, καὶ στὸ «ἀπερίσκεπτος» κεφάλι του τὸ νυχτερινὸ του σκούφο. Τὶ καλὰ, τὸ ἴδιον νὰ μποροῦσε νὰ κάνει καὶ τώρα!

(Ἔχει συνέχεια)

ΣΠΥΡΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

(Μεταφρασμένο ἀπὸ μιὰ σειρά γαλλικῶν ποιημάτων τοῦ Ψυχάρη «La vie renaissance» ποὺ φάνηκαν ἐπὶ «Nouvelle Revue» τοῦ 1889)

Τὰ κύματα, στὰ κίθια τῆς αὔρας τὰ πετάματα,
Στὸ μαγικὸ τὸ πέλαγο τὸ γλυκοκοιμισμένο,
Μαζὶ μὲ κόσμον ἀλλοιωτικὸν ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ γραμμμένου
Σοῦ φέρνουνε, τὸν πολυαγαπημένον σου.

Ἔρχεται μὲ τὴ θάλασσα μέσ' τὰ γαλάζια τοῦ ὄνειρα
Μὲ τὴ μεγάλη θάλασσα ποὺ ἀνεβοκατεβαίνει,
Καὶ ἐπὶ τὴν ἐρημικὴν ἀμμουδιὰν τὴν ἡλιοφωτισμένην,
Σκορπάει τὸ πολυβούιστον καὶ τὸ τρανὸ τῆς φιλίας.

Ἔτσι ἐπὶ τὴν ξέρα τοῦ γιαιλοῦ, ποὺ στέκεις καὶ σπα-
[ράζοντας
Ποθεῖς, κάθε φευγάτη σου εὐτυχία νὰ γυρίσῃ,
Φτάνει μὲ τὸ μεθύσι τοῦ γιὰ νὰ σὲ πλημυρίσῃ,
Φτάνει ὡς εἰσὶνα, ὁ ἔρωτας ὁ ἀπέραντος.

Η ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΤΗΣ ΜΗΛΟΣ

(Sully Prudhomme)

Τὰ πλάθει ἀγάλια καὶ ἥσυχά τὰ ἔργα τῆς ἡ Φύσης,
Ἄργα τίς θαμποχάραζε τοῦ στήθους τίς γραμμές,
Καθὼς τὴ θάλασσα ἔκανε νὰ γλυκοκουματίσῃ,
Καὶ τίς ραχοῦλες νὰ ὑψωθῶν καὶ νὰ σκαφοῦν
[λακκίες.

Στὴν κάθε ἐτοίμαζε καρδιὰ γλυκὴ γιὰ ν' ἀκουμπίσῃ
Προσκέφαλον, κυρτώνοντας τῶν λόφων τίς πλαγιές·
Στῶν πρώτων κρίνων τὸν καιρὸ, τὸν κόρφο ἔχει·
[σκαλίση

Τάχα ἀπὸ πόσες ὕστερα γυναῖκες ζωγραφίεις!

Δὲν εἶναι ἡ Εὐὰ δοκιμὴ στερνὴ τῆς, μήτε ἡ μόνη·
Τὸ θάμα ποὺ προσμένουμε μὲ τὸν καιρὸ τελειώνει,
Κι' ἀπὸ γυναῖκα σὲ γυναῖκα ἀνθίζ' ἡ ὁμορφάδα

Πάντα, ὡς τὸ εἶδος τῶν φαστῶν ποὺ ἡ Τέχνη θριαμ-
[βεύτρα

Ἐνὸς ἀνθρώπου κορμιοῦ τὴν ὄψιν τὴν ζητεῦντα
Πλάθει ὑπεράνθρωπον. — Κι' αὐτὴ, τῶνθος τῆς γῆς
[σου, Ἑλλάδα!

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΣΑΛΟΝΙΟΥ

ΑΣΥΝΕΙΘΙΣΤΟΣ ΤΥΠΟΣ

Φίλε μου,

Μὲ κατηγορεῖς, γιατί ἔφησα νὰ περάσουν εἰκοσιδύο μέρες, χωρὶς νὰ λάβῃς γράμμα μου καὶ λές, πῶς σ' αὐτὸ τὸ διάστημα σβύστηκες τέλεια ἀπὸ τὸ θυμητικόν μου, ἢ ποὺ πολὺ χαμένος νὰ γράψω μὲ τὲς ἡμέρες τῆς ζωῆς μου ὄχι μὲ πέννα—κάποια σελίδα ρομαντισμοῦ στὸ βίον μου δὲν ἔλαβα καὶ νὰ δώσω καὶ ἐπὶ τὴν φιλίαν κατὰ ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μου.

Νῆξερές πόσο μαντεύω τὴ σκέψιν σου! μὲ φανταζέσαι σὲ τοῦτο τὸ χαριτωμένο νησάκι τοὺς Κορφοῦς, ποὺ ἦρθα νὰ περάσω τὸ χειμῶνα μου, σὰ χαμένον χωρὶς δῶ ὁμορφὰ μάτια ποὺ μὲ γλύκα νὰ με κυττάζουν, χωρὶς κουβεντούλες ἀπὸ κεῖνες, ποὺ χωρὶς νὰ λένε τίποτα, λένε πολλὰ, καὶ ποὺ προσπαθῶ νὰ τῆξω καὶ τὰ δύο, ἢ ποὺ τῆξω καὶ σὲ καμμιὰ γωνίτσα σαλονιοῦ ἢ σὲ κανένα θεωρεῖον θεάτρου, σὲ κανένα τέννις ἢ σὲ καμμιὰ ποδηλατοδρομίαν, ἔτοιμος νὰ πουλήσω σήμερον αἰσθήματα καὶ αὐριο νὰ τὰ λησμονήσω ὅλα, ἐγὼ «τ' ἀπιαστον μεγάλο παιδί», ὅπως συνειθίσεις νὰ μὲ κράζῃς, ἄδικα ἢ δίκαια δὲν ξέρω. Κι' ὅμως αὐτὴ τὴ φράζιν γελάστηκες. Ἐχω κατὰ νὰ σοῦ διηγηθῶ, μὰ κατὰ ἀλλοιωτικόν, ποὺ δὲ μοιάζει μὲ τὰ συνειθισμένα μας, ἀφοῦ μονάχα δύο μέρες ἔφτασαν, γιὰ νὰ γραφτῇ μὲ γράμματ' ἄσδυστα στὸ νοῦ μου μιὰ σπαρταριστὴ ἐντύπωση. Μὰ μήπως πολλὰς φορὰς δὲ φτάνει καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ μονάχα, ἓνα βλέμμα, ἓνας λόγος, ἓνα χαμόγελο, κάποτε καὶ μιὰ κακία, γιὰ νὰ μὲς κάμουν νὰ σκεφτοῦμε διαφορετικὰ καὶ νὰ νοιώσουμε τὴ ζωὴ ἀλλοιωτικὰ;

Μοῦ φαίνεται ποὺ σὲ βλέπω νὰ διαβάζῃς τὸ γράμμα μου καὶ ποὺ χαμογελάς μὲ τίς θεωρίες μου. βρίσκεις ποὺ γράφω πολλὰ καὶ ἴσως γι' αὐτὸ μὲ φανταζέσαι ἐρωτευμένον τρελλὰ ἀπὸ κάποια Κορφατοπούλα, ἴσως νὰ νομίζῃς αὐτὴ τὴ στιγμὴ, ποὺ γλήγορα θὰ σοῦ γράψω, πῶς παντρεύομαι. Ἀλλὰ καὶ πάλι γελιέσαι· πάψε νὰ χαμογελάς, ἂν θέλῃς, καὶ ἔκτου.

Ἐνα βράδυ σ' ἓνα μεγάλο χορὸν ἓνας νέος Κερκυραῖος ἐπιστήμονας, ποῦτιχε νὰ τὸν γνωρίσω σκεδὸν μόλις ἔφτασα δῶ, μοῦ λέει: «πᾶμε νὰ σὲ πα-

φτάνουνε ἐπὶ τὴν Ὠρχήν ἀπὸ τὴν σηκώθηκε ἡ Ποτειδαία 40 μέρες ὕστερα.

61. Κι' ἡ εἰδησιὴ πῶς σηκώθηκαν οἱ πολῖτες ἔφτασε καὶ στοὺς Ἀθηναίους ἀμέσως, καὶ τότε, σὺν ἄκουσαν πῶς ζύγωνε καὶ ὁ στρατὸς μὲ τὸν Ἀριστέα, στέλλουν πρὸς τ' ἀποστατημένα μέρη 2000 δικούς τοὺς ὁπλίτες καὶ 70 καράβια μὲ στρατηγούς τὸν Καλλιὰ τοῦ Καλλιάρχου καὶ ἄλλους τέσσαρους. Ἀπὸ τὰ φράσανε ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν βρίσκουν (86) τοὺς πρὶν τοὺς 1000 ποὺ εἶχαν παρὶ τὴν Θέρμην καὶ πολιορκοῦσαν τὴν Πύδου, καὶ τότες καθίσταν καὶ ἄφροι πρῶτα καὶ τὴν πολιορκήσαν· ἔπειτα ὁμοῦ καθὼς ἐβιάζε ἡ Ποτειδαία καὶ τὸ φτάσιμον τοῦ Ἀριστέα, περιέστησαν καὶ κλείσαν μὲ τὸν Περδίκκα συμμαχίαν τῆς ἀνάγκης, καὶ βγήκαν ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν. Ἀπὸ καὶ κατεβαίνοντες ἐπὶ τὴν Βέροια καὶ κατόπι ἐπὶ τὴν Στρέψαν (88α), καὶ ἀφ' οὗ πρῶτα δοκιμάσανε νὰν τὴν πάρουν καὶ δὲν τὸ κατόρθωσαν, προχωροῦσαν περὶ πρὸς τὴν Ποτειδαίαν μὲ 3000 δικούς

(86) πρῶτον καταλαμβάνουσι. Τὸ πρῶτον κατὰ τὸν πηγαίνει ἐπὶ ἐπολιόρκησαν.

(88α) Τὰ ΧΡ ἐπιστρέψαντες Ὁ Πλυγερὸς ἐπὶ Στρέψαν.

καὶ ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα μὲ Κορθινούς γερόντους (83) ν' ἀσφαλίσουν βοήθειαν, ἢ γίνῃ τυχὸν ἀνάγκη. Ἐπειδὴς ὅμως προσπαθῶντας καὶ δὲν ἔβγαλαν ἀπὸ τὴν Ἀθήναν τίποτα καλὸ παρὰ τὴν ἀρμυρὰν, τὸ ἴδιον ἀρμένιζε γιὰ τὴν Μακεδονίαν καὶ γιὰ τὸν τόπον τοῦ, καὶ ἔπειτα οἱ Ἀχαιοὶ ἀρχὴς τοὺς ἔταξαν, ἂν οἱ Ἀθηναῖοι κινήσουν πρὸς τὴν Ποτειδαίαν, νὰ πατήσουν ἀφ' οὗ τὴν Ἀττικὴν, τότες πᾶ μ' ἀφ' οὗ τὴν ἐφαίρειαν σηκώνονται συνορκοῦμενοι μὲ τοὺς Χαλκιδιώτας καὶ τοὺς Βορτιαίους. Κι' ὁ Περδίκκας πείθει τοὺς Χαλκιδιώτας νὰ παραιτήσων τίς πολῖτεῖς τοὺς τίς κολλητὰ ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ νὰν τίς γκρεμίσουν, καὶ ἔπειτα νὰ κουβαληθῶν ἀπάνου ἐπὶ τὴν Ὀλυμπον καὶ ἐκεῖ μιὰ πολῖτεῖα νὰ γίνων ὅλοι τοὺς, δυνατὴ καὶ ὅσοι τίς παραιτήσαν ἔτσι (84), τοὺς παρὰχώρησε διὰ τοῦ τόπου τῆς Μυγδονίας γύρω ἐπὶ τὴν λίμνην Βόλβην νὰν τὸν καρπώνουνται ὅσο βαστὰ ὁ πόλεμος μὲ τοὺς Ἀθηναίους. Ἀπὸ τῶν λοιπὸν ῥήχοντες τίς πολῖτεῖς τοὺς κουβαλοῦνταν ἀπ' αὐτοὺς καὶ ἐτοίμαζόντουσαν γιὰ πόλεμον.

(83) ἔπραδον. Ἐνὸ κατὰ τὸν Πορρο.

(84) τοὺς δ' ἐκλιποῦσι τούτοις. Νομίζω τοὺς δ' ἐκλιποῦσιν ἐπὶ τούτοις. Πρβ. 3, 114 καὶ 8, 18 ἐπὶ τοῖςδε. Ἡρδ. 1, 60 ὁμολογῶντα ἐπὶ τούτοις.

59. Καὶ τῶν Ἀθηναίων τὰ 30 καράβια φτάνουν ἐπὶ τὴν Ὠρχήν καὶ βρίσκουν τὴν Ποτειδαίαν καὶ τίς ἄλλες πολῖτεῖς σηκωμένες. Κ' οἱ στρατηγοὶ, φρονώντας πῶς ἀδύνατον μ' ὅση εἶχαν δύναμιν νὰ πολεμῶν καὶ Περδίκκα καὶ ἀποστατημένα μέρη ἀντάμα του, τραβοῦν πρὸς τὴν Μακεδονίαν, ὅπου καὶ τοὺς στέλλαντες ἐπὶ τὴν ἀρχήν, καὶ καθίσταν ἐκεῖ καὶ πολεμοῦσαν, συνασπισμένοι μὲ τὸ Φίλιππον καὶ μὲ τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Δέρδα, ποῦχανε μπεῖ ἀπὸ πάντων μεριὰ μὲ στρατό.

60. Ὡς τόσο οἱ Κορθινοὶ, ὅτα σηκώθηκε ἡ Ποτειδαία καὶ τ' Ἀττικὰ καράβια βρίσκονταν ἐκεῖ ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, φοβηθέντες μήπως πάθῃ τὸ μέρος, καὶ θεωρῶντας διὰ τοὺς τὸν κίντυνον στέλλουν δικούς τοὺς ἰθελοντάδες, καθὼς καὶ ἄλλους ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον μισοδοτημένους, ὅλους ὅλους 1600 ὁπλίτες μὲ 400 ἀλαφροὺς. Στρατηγὸς τοὺς εἶταν ὁ Ἀριστέας τοῦ Ἀδεμάντου ποὺ ἀπὸ φίλια του καθαρὰ οἱ πῶς πολλοὶ στρατιῶτες ἀπὸ τὴν Κόρθο κατατάχτηκαν ἰθελοντάδες· τὶ στάθηκε παντοῦ καὶ πάντα δημοτικὸς μὲ τοὺς συμπολίτες του (85). Καὶ

(45) Τὰ ΧΡ Ποτειδαίαις. Γράφει πολῖταις. Δὲς Λεξικά.

ρουσιάζω σὲ μιὰ ξαδέλφη μου, θὰ εὐχαριστηθῇς νὰ τὴ γνωρίσης, εἶναι πολὺ ἐξυπνὴ».

Ἐρεῖς τί ἰδέα ἔχω γιὰ τὰ κορίτσια ποὺ συχνάζουν στὰ σαλόνια· κουκλίτσες μὲ μιὰ ψεύτικη μόρφωση, ποὺ ὅταν δὲ μιλοῦν γιὰ τίς φορεσιές τους καὶ δὲ σοῦ ξεσκίζουν τ' αὐτιά με τὸ πιάνο τους, σὲ πεθαίνουν μιλώντας γιὰ τὰ Φραντζίζικα ρομάντζα. Γι' αὐτὸ καὶ στὴ λέξη ἐξυπνὴ φαντάστηκα μιὰ νέα λιγάκι πειὸ ζωηρὴ ἀπὸ τίς ἄλλες, ποὺ θάξερε νὰ μιλήσῃ καὶ γιὰ κάτι ἄλλο, ὅχι γιὰ μεγάλα πράγματα, μὲ κάπου-κάπου μὲ μιάν ἐξυπνὴ φρασσοῦλα. Δὲν εἶχα ὅμως καὶ μεγαλειότερη ἀπαίτηση.

Ἀνοίξαμε δρόμο στὴ μέση ἀπὸ τὸν κόσμον, ποὺ πλημμύριζε κείνη τὴ στιγμή τὴ σάλα, κύτταξε τριγύρω καὶ κοντοζύγωσε μιὰ νέα, ποὺ τὴ στιγμή κείνη εἶχε γύρω της πέντ' ἔξη νταντῆδες καὶ μοῦπε νὰ πλησιασῶ. Ἐρρίξα μιὰ ματιὰ στὸ ντύσιμό της. Πόσα πράγματα μπορεῖ νὰ νοιώσῃ, κανεὶς ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ ντύνεται μιὰ νέα! τὸ γούστο, τίς ἰδέες, τὴν ἀντίληψη, ὁλόκαιρο πολλές φορές τὸ χαραχτήρα της. Ἦταν ντυμένη στ' ἄσπρα πολὺ πολὺ ἀπλά, χωρὶς λουλούδια, χωρὶς τζοβαίρικα, τὸ φόρεμά της ὅμως καλοκαμωμένο ἔδειχνε τίς ἀξιοθάμαστες γραμμὲς τοῦ κορμιοῦ της. Ὁμορφὴ πραγματικὰ δὲν εἶταν, τὰ μάτια της μόνο εἶχαν μιάν ἰδιαίτερη ἐκφράση καὶ τὸ χαμόγελό της σοῦλεγε πολλὰ πολλὰ. Αὐτ' εἶταν ἡ πρώτη μου ἐντύπωση.

Ἀφοῦ μὲ παρουσίασαν, ἔπειτ' ἀπὸ τὴ συνειθισμένη σαχλὴν ὑπόκληση καὶ τὸ ψεύτικο «χαίρω πολὺ», τὴν ἐρώτησα ἂν δεχόντανε νὰ χορέψῃ μαζί μου τὸ βάλς, ποὺ θάπαιζαν σκεδὸν ἀμέσως. Γύρισε μὲ πολλὴ χάρη τότε σ' ἕναν ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἦταν κοντὰ της καί :

«Σὰς ὑποσκέθηκα σὰς αὐτὸ τὸ χορὸ, τοῦ λέει, ἀλλὰ ὁ κύριος εἶναι ξένος καὶ πρέπει νὰ τὸν προτιμήσω. Ἄν τὸ ἐπιτρέπεται...»

Καὶ χωρὶς νὰ καλοακούσῃ τὸ «ἀφοῦ τὸ θέλετε, μὲ λῦπη μου», ποὺ ψιθύρισε μὲ τὰ μάτια λυγωμένα κείνος, σηκώθηκε ἀπὸ τὴ θέσι της, πῆρε τὸ μπράτσο ποὺ τῆς πρόσφερα καὶ μοῦπε : «Πρὶν χορεύουμε, θέλω ἕνα φλυτζάνι τσαὶ κρύο» πηγαίνομε μέσα».

Πήγαμε στὴν τραπέζα, ὅπου βλῆθηκα νὰ τῆς ἐτοιμάσω τὸ τσαὶ καὶ περιμένοντας νὰ κρυώσῃ, ἀρχίσαμε τίς κουβέντες.

— «Σὰς ἀρέσει ὁ χορὸς, δεσποσύνη;» Τὴν ρώτησα.

— «Ὁ χορὸς; ναι, γιατί μ' ἀρέσει κάθε εἶδος γυμναστικῆς καὶ ὁ χορὸς εἶν' ἕνα».

— «Καὶ γυμναζόσαστε πολὺ;»

— «Ὅσο περισσότερο μπορῶ πηγαίνω ποδήλατο τρεβάω κουπί, κυνηγῶ, παίζω τένις καὶ τὸ καλοκαίρι κολυμπῶ. Ὅ,τι εἶναι γυμναστικὴ μὲ τρελαίνει».

— «Καὶ στὸν κόσμον σὰς ἀρέσει νὰ συχνάζετε;»

— «Πηγαίνω πατιού, δὲν ἀφήνω καμμιὰ, μὰ καμμιὰ διασκεδάση, ξέρετε ὅμως πῶς; προσπαθῶ νὰ βρισκωμαι στὴ μέση, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ τὴν πλησιάζω· ὅπως πηγαίνει κανεὶς σὲ μελισσοκομεῖο, βρίσκεται στὴ μέση ἀπὸ τὰ μελίσσια, ἀλλὰ καὶ τ' ἀποφεύγει, φοβάται νὰ τὸν πλησιάζουν».

— «Καὶ πῶς τὸ κατορθώνετε;»

— «ὦ! εἶναι πολὺ εὐκολο· δὲν ἀνακατόνισμαι οὔτε στίς κουβέντες, οὔτε στίς κακογλωσσίες, οὔτε ἔχω φίλες· ἐνῶ ζῶ στὸν κόσμον, ζῶ περισσότερο μὲ τὸν ἑαυτό μου. Εἶμαι ἐρασιτέχνης τοῦ κόσμου, γιατί ἔχει περισσότερα ψεγάδια παρὰ ὁμορφιές, ποὺ δλοφάνερα γίνονται, ὅταν κανεὶς τὸν παραπλησιάζει.»

— «Ἀλλὰ ἴσα ἴσα σὰς εἶδα ἀρκετὰ τριγυρισμένη ἀπὸ κόσμον.»

— «Καὶ τί σημαίνει; Κανεὶς ἀπ' αὐτοὺς δὲν προσπαθεῖ νὰ μὲ γνωρίσῃ ἀληθινὰ, καταβάθῃ, μιλώντας μου. Ὅλα ἐπιπόλαια· καὶ γὰρ πάλι δὲν ἀφήνω κανένα νὰ μοῦ παρουσιάσῃ ὁλόγυμνον τὸ χαραχτήρα του, τὸν τρόπο ποὺ σκέπτεται, ποὺ αἰσθάνεται. Ὅ,τι καλύτερο ἔχουμε μέσα μας—ἂν ἔχουμε—τὸ φυλάμε μ' ἐγωισμό γιὰ μᾶς, φοβούμεστε μήπως βεβηλωθῇ ἂν τὸ ρίξουμε στὴν ἀδιανομή τοῦ κόσμου. Τὰ ἐλαττώματά μας πάλι, ὅταν εἴμαστε μὲ κόσμον, μένουμε κρυμμένα καὶ στὴ θέσι τους προσπαθοῦμε νὰ βάνουμε ψεύτικα προτερήματα. Κ' ἔτσι ζῇ κανεὶς στὸν κόσμον μὲ τὸ νὰ ζῇ καὶ πολὺ μακριὰ».

— «Μὰ λοιπὸν γιατί νὰ ζῇτε στὸν κόσμον, ἀφοῦ ἔχετε τόσο κακὴν ἰδέαν γι' αὐτόν;»

— «Καὶ ποῦ νὰ ζήσω; Ἄν δὲν πάω γὰρ στὸν κόσμον, θῆρῃ ὁ κόσμος σὲ μέ. Κ' ἔπειτα ποῖος σὰς λέει ποῦ δὲ βρίσκω κ' εὐχαρίστηση; μονάχα ποὺ τὸν παίρνω ὅπως εἶναι, δὲν κάνω γλυκαπάτες, δὲ μ' ἐνθουσιάζει καὶ ὅταν βρίσκω κανένα ποὺ νὰ διαφέρῃ ἀπὸ τοὺς συνειθισμένους τύπους, εἰμ' εὐχαριστημένη γιὰ τὴν ἀνακάλυψήν.»

— «Ἰσως καὶ τὸ νὰ βλέπετε ὅλους τόσο πρόθυμους κοντὰ σας, νὰ νοιώθετε ποὺ σὰς θαυμάζουν, ν' ἀκούτε νὰ σὰς λένε ὁμορφὴ...»

— «Αὐτὸ 'ναι ποὺ δὲ μ' ἀρέσει. Ἡ φράση «εἰ-

στε ὁμορφὴ» εἶναι πειὸ ἀρχαία ἀπὸ μούμια Αἰγυπτιακή. Μιὰ γυναῖκα, ὁμορφὴ ἢ ἄσχημη, τὴν ἀκούει ἂν ὅταν γίνῃ δεκατεσσάρων χρόνων καὶ τὴν ἀκούει πάντα μὲ τὸν ἴδιον ἦχο, μὲ τὴν ἴδιαν μινωτονία, μὲ τὴν ἴδια προσποίηση. Ἐνας κύριος πιστεύει πῶς εἶναι ὑποχρεωμένος, ὅταν βρίσκεται κοντὰ σὲ μιὰ γυναῖκα νὰ τῆς λῇ πῶς εἶναι ὁμορφὴ, νομίζοντας πῶς εἶναι ὁ μοναχὸς τρόπος νὰ γίνετ' εὐχάριστος, καὶ ἀπορῶ πῶς ἐξυπνοὶ ἄνθρωποι κάνουν τὸ ἴδιο. Αὐτὸ ἴσα ἴσα μὲ πειράζει, ποὺ μᾶς βρίσκουν τόσο ἀνόητες. Ἐχω δίκιο, τί λέτε;»

Σοῦ ὁμολογῶ, φίλε μου, πῶς αὐτ' ἡ ἐρώτηση ὅχι λίγο μὲ στενοχώρησε. Μήπως καὶ γὰρ δὲν τὴ λέω πάντα τὴν καταραμένη κείνη φράση καὶ δὲν τῆς τὴ μισῶπα, ὅταν τὴ ρώτησα, ἂν τῆς ἀρέσῃ νὰ τὴ λένε ὁμορφὴ; Ἡ καλὴ μου ὅμως τύχη θέλησε αὐτὴ τὴ στιγμή ν' ἀρχίσῃ ἡ μουσικὴ τοῦ βάλς. Δὲν ἐπερίμενε τὴν ἀπάντησή μου καὶ μὲ τὴν πρώτη νότα σηκώθηκε λέγοντας:—«τώρα χορεύουμε;» κ' ἔτσι μπήκαμε στὴ σάλα τοῦ χοροῦ.

Ἀχ, τί βάλς ἐκεῖνο, ποτέ μου δὲν ἐχόρεψα ἕνα τέτοιο· ἐλαφρὴ ἐλαφρὴ σὰν πούπουλο πετοῦσε στὸ χορὸ καὶ πετοῦσα κ' ἐγὼ σ' ἄλλους κόσμους. Μόλις ἄγγιζαν τὰ πόδια μας στὸ πάτωμα καὶ μοιλονότι αἰστανόμουναι τὸ χέρι της στὴν πλάτη μου καὶ τὸ λυγρὸ κορμὶ της τόσο κοντὰ μου, ἀφοῦ τὴν κρατοῦσα σφιχτὰ σφιχτ' ἀπὸ τὴ μέση, μοῦ φαίνονταν ἕνα πλάσμα κίθις, ὅπως ὅταν κοντὰ σὲ ἀρχίστρα ἀκούς δυνατὸ τὸ θόρυβος τῶν ὀργάνων, καὶ ὁ ἦχος τῆς μουσικῆς σοῦ χαιδεύει ἄπαλὰ ἄπαλὰ τὴν ψυχὴ. Ἐννοιωθὰ νὰ ξανοίγεται μπροστὰ μου καινούριος κόσμος, μὰ ποῦ θάταν κρύος καὶ ἀδιάφορος χωρὶς τὸ παράξενο κείνο πλάσμα καὶ.

Ὅταν τέλειωσε—μήπως ὅλα δὲν ἔχουν ἕνα τέλος;—«Κουρασθήκατε;» τῆς εἶπα καὶ ἀπόρησα καὶ ὁ ἴδιος μὲ τὴ γλυκάδα τῆς φωνῆς μου.

— «ὦ, τόσο λίγο! πηγαίνομε ὅμως μακριὰ ἀπ' τὸν κόσμον, θέλω λίγη ἡσυχία».

Ἀκούμπησε στὸ μπράτσο μου κιάφορ περάσαμε δυὸ-τρία δωμάτια, φτάσαμε σ' ἕνα μικρὸ σαλονάκι καὶ τότες κάθισε σ' ἕνα μικρὸ σοφά.

— «Τί ώραῖα δῶ. ψιθύρισε, μακριὰ ἀπ' τὸ θόρυβο!»

— «Δὲ θέλετε οὔτε νὰ σὰς μιλῶ;»

Μὲ κύτταξε καὶ τὸ βλέμμα της μοῦ φάνηκε πειὸ γλυκὸ παρὰ πρὶν.

— «Ἄν μ' ἀφήνατε μόνη λίγα λεφτά...»

τοὺς ὀπλίτες—χώρια πολλοὺς ἀπὸ τοὺς συμμάχους τους—καὶ μὲ 600 τοῦ ἱππικοῦ Μακεδόνες τοὺς μὲ τὸ Φίλιππο καὶ τὸν Παύσανια. Ἀντάμα ἀρμένιζαν καὶ τὰ (87) καράβια, 70 ὅλα. Ἐτσι προχωρώντας λίγο λίγο φτάνουν τὴν τρίτη μέρα στὸ Γίγωνο, ὅπου στρατοπέδεψαν.

62. Κ' οἱ Ποτειδαιεῖς καὶ οἱ Πελοποννησιῶτες μὲ τὸν Ἀριστέα καρτεροῦσαν τοὺς Ἀθηναίους στρατοπεδεμένοι (88) τῆς Ὀλυθοῦς μεριὰ ἀπὸς τὸ ἐξαμίλι, καὶ εἶχανε στήσει τὴν ἀγορὰ τους ὅξω ἀπὸ τὴ χώρα. Στρατηγὸς εἶχαν ἐκλέξει οἱ συμμάχοι ὅλου τοῦ πεζικοῦ τὸν Ἀριστέα, τοῦ ἱππικοῦ τὸν Περδικέα· γιατί τραβήχθηκε ἐφύς πάλι ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους καὶ πολεμοῦσε μὲ τὸ μέρος τῶν Ποτειδαιεῶν διορίζοντας ἀντιστρατηγὸν τοῦ τὸν Ἰόλα. Κι' εἶταν ἡ ἰδέα τοῦ Ἀριστέα, ἄφτος μὲ τὸ δικό του στρατὸ μέσα στὸ ἐξαμίλι νὰ προσέχει τοὺς Ἀθηναίους, ἂν πλακώσουν· οἱ Χαλκιδιῶτες πάλι καὶ οἱ συμμάχοι οἱ ὅξω ἀπὸ τὸ ἐξαμίλι καὶ οἱ 200 τοῦ

Μακεδονικοῦ ἱππικοῦ νὰ μένουνε στὴν Ὀλυθο, καὶ ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι τότε βαρύνουν, ἐκεῖνοι βοηθώντας ἀπὸ τὰ νῶτα τους νὰν τοὺς βάλλουνε στὴ μέση. Ὁ Καλλίας ὅμως ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων καὶ οἱ συστράτηγοί του τὸ Μακεδονικὸ ἱππικὸ καὶ λίγους συμμάχους τοὺς στέλλουν τῆς Ὀλυθοῦς μεριὰ γιὰ νὰ σταματήσουν ἀπὸ καὶ κάθε βοήθεια (89), καὶ οἱ ἴδιοι σήκωσαν τὸ στρατὸ καὶ προχωροῦσαν πρὸς τὴν Ποτειδαία. Καὶ σὰ σιμώνανε στὸ ἐξαμίλι καὶ εἶδαν τοὺς ἀντικρὺ πῶς ἐπαιρναν τ' ἄρματα γιὰ μάχη, ἀντιπαρατάχθηκαν καὶ ἀφτοί, καὶ σὲ λίγο ἤρθανε στὰ χεῖρια. Καὶ τοῦ ἴδιου τοῦ Ἀριστέα τὸ πλεθρὸ καὶ οἱ διαλεχτοὶ μαζί του, Κορθίνοι ἢ ἄλλοι, τσάκισαν τοὺς ἀντικρὺ τους καὶ τοὺς πῆγαν κυνηγώντας δρόμον πολὺ· ὁ ἄλλος ὅμως στρατὸς τῶν Ποτειδαιεῶν καὶ τῶν Πελοποννησιωτῶν νικηθῆκε καὶ τρύπωσε στὸ τεῖχι.

63. Κι' ὁ Ἀριστέας, καθὼς γύριζε ἀπὸ τὸ κυνήγι, βλέπει τὸν ἄλλο στρατὸ νικημένο καὶ δὲν ἔξερε πῶδες νὰ τραβήξῃ, νὰ ριφοκιντυνέσῃ πρὸς τὴν Ὀλυθο ἢ ἴσα στὴν Ποτειδαία. Τέλος ἀποφασίζει νὰ

πυκνώσει τοὺς δικούς του ὅσο μποροῦσε στενότερα καὶ τρεχάτος ν' ἀνοίξῃ δρόμον ὡς στὴν Ποτειδαία, καὶ πέρασε ἔτσι μέσα ἀπὸ τὴ θάλασσα παρὰπλεθρα τοῦ μολοῦ μὲ κόπους καὶ χτυπούμενος, μὰ μὲ λίγη ζήμια, γιατί τοὺς πειὸ πολλοὺς (90) τοὺς γλύτωσε. Τῶν Ποτειδαιεῶν πάλι οἱ βοηθοὶ ἀπὸ τὴν Ὀλυθο—ἀπείχε ἀπὸ καὶ ἡ Ποτειδαία ὡς πρὸς 60 στάδια καὶ φαίνεται καθαρὰ—ἔλα ἔρχισε ἡ μάχη καὶ σηκώθηκαν τὰ σημάδια, καὶ λίγο προχώρησαν μὲ σκοπὸ νὰ βοηθήσουν, ὅπως καὶ τὸ Μακεδονικὸ ἱππικὸ ἀντιπαρατάχθηκε νὰν τοὺς ἀμφοδίσει· ἐπειδὴ ὅμως γλήγορα φάνηκε ἡ νίκη τῶν Ἀθηναίων καὶ κατεβάστηκαν τὰ σημάδια, ξαναγύρισαν πίσω, ἀφτοὶ στὸ τεῖχι καὶ οἱ Μακεδόνες κοντὰ αὐτοὺς Ἀθηναίους. Ἐτσι καὶ τῶν διονῶν τους δὲν τοὺς πῆγε ἱππικὸ στὴ μάχη.

Ἦστερα ἀπὸ τὴ μάχη ἔστησαν οἱ Ἀθηναῖοι τρόπαιο καὶ παραχώρησαν ὀκιστοὶ τοὺς νεκροὺς στοὺς Ποτειδαιεῖς. Ποτειδαιεῖς καὶ συμμάχοι τοὺς σκοτώθηκαν καὶ λιγώτεροι ἀπὸ 300· καθαφτὸ Ἀθηναῖοι 150 καὶ ὁ Καλλίας ὁ στρατηγός.

64. Ἐπειτα ἐφύς οἱ Ἀθηναῖοι τειχόκλεισαν

(87) ἄμα δὲ νῆες. Νομίζω ἄμα δὲ αἱ νῆες μὲ κέμμι ὑπερὰ ἀπὸ τὸ παρέπλεον.

(88) Τὰ ΧΡ ἐστρατοπεδεύοντο. Γράφε ἐστρατοπέδευοντο, ὅπως δειχθεὶ καὶ τὸ ἐπεποίνοντο.

(89) εἰργασί—ἐπιδοθεῖν. Νομίζω εἰργασί—μὴ ἐπιδοθεῖν.

(90) πλείους. Ἰσως πλείετους.

Ἐπρεπε νὰ ὑπακούσω· ἔκκμα μὴν ὑπόκληση καὶ ξαναγύρισα στὴ σάλα τοῦ χοροῦ, ὅπου — αὐτὸ τὸ μαντεύεις βέβαια — ἐζήτησα νὰ μάθω κάτι περισσότερο γιὰ κείνην. Μοῦ εἶπαν πῶς εἴταν μονακριβό, χαϊδεμένο, παιδί ἐνὸς ἀπὸ τοὺς πλουσιώτερους τοῦ τόπου. Δὲν τῷδειχνε καθόλου ἡ σεμνὴ φορεσιὰ της, μονάχ' ἀπὸ τοὺς νέους ποὺ τὴν τριγύριζαν μπορούσες νὰ μαντέψης, ποὺ ἐξὸν ἀπὸ τίς χάρες της καὶ ὁ ἀρμονικὸς ἦχος τοῦ παρὰ θῆπαιζε κάποιον ρόλο.

Ὅταν γύρισα νὰ τὴν εὗρω — αὐτὸ εἴταν τὸ καθήκον μου — δὲν εἴταν πειὰ μόνη· τὴν εἶχαν φτάσει καὶ κεῖ οἱ φρακοφορεμένοι καθ'αλλιέριδες. Ὅταν μὲ εἶδε χαμογέλασε :

— «Ἐδῶ οἱ κύριοι μὲ λένε μοναξιώτισσα· σεῖς τί λέτε ;»

— «Ποῦ στὸν κόσμο γιὰ νῆναι κανεὶς μοναξιώτης, πρέπει νὰ θέλουν καὶ οἱ ἄλλοι».

— «Πολὺ σωστά, καὶ σεῖς δὲ θέλετε, ἀπόδειξη ποὺ ἔρθετε νὰ μὲ τραβήξετε ἀπὸ τὴ μοναξιά μου καὶ νὰ μὲ ξαναπάρετε στὸν κόσμο».

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια σηκώθηκε καὶ ἔλαβα τὴ χάρὰ νὰ τὴ νοιώσω καὶ πάλι στὸ μπράτσό μου, γιὰ λίγο ὅμως καὶ γιὰ ὑστερή φραγ, γιὰτὶ μοῦ τὴν πῆραν καὶ δὲν κατόρθωσα νὰ τὴν ξαναζυγίσω. Τὴν ἐβλεπα μονάχα, ἐνῶ φλυαροῦσα ἡ χόρευα μὲ ἄλλες, νὰ μιλή — πάντα πολυτριγυρισμένη — καὶ νὰ χορεύῃ μὲ τὴν ἴδια χάρην, μὲ τὴν ἴδια ἐλαφρότην, σεμνή, ἀφελὴς, χαριτωμένη, καὶ τώρα τὴν εὗρισκα, πῆς μου σὺ τὸ γιατί, καὶ πολὺ πολὺ ὁμορρην.

II

Νά ! ποῦ ἀρχίζει καὶ ἡ ρωμαντικὴ ἱστορία. θὰ σκέφτεσαι. Τί θέλεγε ὅμως, ἂν σοῦλεγα, ποῦ δυὸ μέρες κατόπι — οἱ ἐπόμενες τοῦ χοροῦ εἴτουν βροχερές — μιὰ μέρα χειμωνιάτικη, ποὺ στοὺς Κορφοὺς σὲ κάνει θέλεις καὶ δὲ θέλεις ν' ἀγαπήσης τὴ ζωὴ, πῆρα τὸ ποδήλατό μου καὶ τράβηξα στὸ Κανόνι, μιὰ μαγευτικὴ τοποθεσία τρία τέταρτα τῆς ὥρας μακριὰ ἀπ' τὴν πόλιν, μέρος ποὺ συχνάζουν οἱ ποδηλάτες καὶ περισσότερο οἱ νέες, γιὰτ' εἶναι τὸ μοναχὸ ἐξοχικὸ μέρος τόσο κοντὰ στὴν Κέρκυρα.

Θαρχόντανε βέβαια καὶ κείνη, ἀφοῦ τῆς ἄρρεσε τόσο νὰ πηγαίῃ ποδήλατο καὶ περίμενα καὶ, καθισμένος σ' ἓνα μικρὸ, τὸ μόνον καφενεδάκι τοῦ Κανονίου μὲ τὴν ἀπόφαση νῆμαι πειὸ ὑμιλητικὸς καὶ νὰ τῆς πῶ ὅλα ὅσα σκεφτόμουν γιὰ κείνην. Τὸ μοναχὸ δύσκολο ποὺ ἔπρεπε νὰ τὰ πῶ λιγάκι διαφορετικὰ,

τὸ τειχί τὸ ἀπὸ τὸ ἀπὸ τὸ ἐξαμίλι καὶ φρουροῦσαν τὸ κατὰ τὴν Παλλήνη ὅμως ἔμενε ἀκλειστο. Γιατὶ φρουροῦσαν πῶς δὲν εἶναι ἀρκετοὶ καὶ νὰ φρουροῦνε μέσα στὸ ἐξαμίλι καὶ διαβαίνοντας στὴν Παλλήνη νὰ τειχίζον, ἀπὸ φόβο μήπως, ἂ χωριστοῦν, τοὺς βαρύνουν οἱ Ποτειδαῖες καὶ οἱ συμμάχοι τους. Μόλις ἔμαθον ὅμως οἱ Ἀθηναῖοι κατὸς τὴν Ἀθήνα πῶς ἡ Παλλήνη μένει ἀτειχόκλειστη, λίγο ὕστερα (91) στέλνουν 1600 ὁπλίτες δικούς τους μὲ στρατηγὸ τὸ Φορμίωνα τοῦ Ἀσώπιου. Ἀφ' οὗ ἄμα ἔφτασε στὴν Παλλήνη, ξεκίνησε ἀπὸ τὴν Ἀφῶτη καὶ ἔφερε τὸ στρατὸ ὡς μπροστὰ στὴν Ποτεΐδαια, προχωρῶντας λίγο λίγο ἐνῶ σύγκαϊρα δειντρόκοβε τὸν τόπο· καὶ καθὼς δὲν ἔδγαϊνε κανεὶς νὰν τὸν πολεμῆσει, τειχόκλεισε τὸ τειχί τὸ ἀπὸ τὴν Παλλήνη. Ἐτσι τότες πιά τὴν Ποτεΐδαια τὴν πολιορκοῦσαν σφιχτὰ μπροστὰ καὶ πίσω, καὶ εἴταν ἀντάμα ντεληγιανισμένη (92) μὲ τὰ καράβια ἀπὸ τὴ θάλασσα.

(91) Τὰ ΧΡ χρόνῳ. Γράφω οὐ χρόνῳ.

(92) ντεληγιανισμένη = ἀποκλεισμένη Νομίζω, ἔπρεπε νὰ καθιερώσουμε τὴ λέξη, ὥστε ν' ἀποθανατιστεῖ καὶ μὲ τὴ γλῶσσα ὁ περιδῶτος ἀοιδίμος καὶ (κατὰ τὸν τηλικούτα Μιστριώτη) τηλικούτος ἢ καλύτερα τηλικούτρας πολιτιστής.

ἀπ' ὅπως θὰ τῆλεγα σὲ ἄλλην. Σκεφτόντανε μὲ δικὸ τῆς τρόπο καὶ εἶχε δικὴ τῆς ἀντίληψη, πρῆμμα δύσκολο στὴν ἐποχὴ μας γιὰ νὰ νὰ συχνάζει στὰ σαλόνια. Ἀλλὰ μοῦ ἄρρεσε τόσο, ποῦ ἤμουν ἔτοιμος νὰ κάμω κάθε τρέλλα, γιὰ νὰ μπορέσω νὰ διαβάσω βαθεῖα στὴν ψυχὴ της, ν' ἀνακαλύψω αὐτὸ τὸ καλύτερο ποὺ εἶχε μέσα της, γιὰτ' εἶχε βέβαια κάτι ποὺ δὲν τῷριχνε, καθὼς ἔλεγε, στὴν ἀδιαφορία τοῦ κόσμου καὶ σιγὰ σιγὰ ἓνα ὁμορφ' ἐνεῖρο μοῦ μιλοῦσε μὲ γλυκάδα στὴν ψυχὴ καὶ μ' ἄφηνε νὰ ἐλπίζω, πῶς μπορούσε νῆμαι καὶ γὼ ἐκεῖνος ποὺ κατὶ θὰ τῆς ξυπνοῦσε στὴν καρδιά καὶ θὰ τῆς ἔδειχνε κεῖ, ποὺ αὐτὴ ἐβλεπε μονάχα ψέμα καὶ προσποίηση, τὴν ἀλήθεια. Ποτέ μου δὲν εἶχα σκεφτῇ μὲ τὸν ἴδιο τρόπο· αἰστανόμουναι ἐσωτερικὴν ἐπανάσταση. Δὲν ἐγελάστηκα· μιστ' ὥρα δὲν εἶχε περάσει, ποὺ ἀρκετὰ ποδήλατα πηγαινοερχόντανε, ὅταν τὴν ξαναῖξα μ' ἐν' ἄσπρο ἀπὸ φανέλλα κοντὸ φουστάνι, σὰ νεράϊδα στὸ ποδήλατό της. Μόλις ἔφτασε λίγα βήματα μακριὰ μου, ποὺ σηκώθηκα νὰ τὴ χαιρετήσω, πῆδησε ἀπὸ τὸ ποδήλατο, ἦλθε κοντὰ μου καὶ σὰ νὰ γνωρίζομαστε ἀπὸ πολὺν καιρὸ, μοῦδωσε τὸ χέρι χαμογελώντας.

— «Νά, ποῦ καὶ σεῖς ποδηλατεῖτε» μοῦ λέει.

— «Ὅχι τόσ' ὁμορρα ὅπως σεῖς».

— «Καὶ δῶ καθισμένος ρεμβάζετε ; ἔχετε κατὶ στὴ στάση σας ἀπὸ ποιητὴ· μήπως γράφετε στίχους ;»

— «Στίχους κάποτε, μὰ κακούς. Ἄν θέλετε νὰ μοῦ δώσετε τὸ λευκωμά σας μὲ μεγάλη μου χάρὰ θὰ γράψω καὶ μέσα τοὺς καλύτερους στίχους ποῦχω γράψῃ ὡς τώρα».

— «Τὸ λευκωμά μου ; ἀλλὰ δὲν ἔχω· ξέρετε τί κακὴ ἰδέα ἔχω γιὰ τὰ λευκώματα ! ὅταν δὲν ἔχουν φιλολογικὴ ἀξία, ποῦ τοὺς τὴ δίνουν οἱ ὑπογραφές τῶν μεγάλων στὴν ποίηση, στὰ γράμματα, στὴν τέχνη, καὶ τὸ γράψιμό τους, τότες τελειώνει, ποῦ εἶναι μιὰ μικρὴ συλλογὴ ἀπὸ ψέματα. Κάθε νὰ δίνοντας τὸ λευκωμά της νὰ τῆς γράψουν λέει : «πέστε μου κάτι γιὰ τὴν ὁμορφιά μου, τὴ χάρην μου, τὴν ἐξυπνάδα μου», καὶ κάθε κύριος, γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ λέει πολλὰ καὶ γιὰ τὰ τρίχα, καὶ εἶναι κείνη ἄσκημη, ἄχαρη, κοντὴ. Ἀδιάφορο !

— «Ὡστε σεῖς μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχετ' ἓνα λευκωμά, μὰς ἐμποδίζετε νὰ λέμε ψέματα· μὰς οἰκονομεῖτε μιὰν ἀμαρτία. Εἰστε καλῇ.

— «Σὰς ἐμποδίζω νὰ γελάτε μὲ μένα. Καὶ δὲ μοῦ λέτε σὰς ἀρέσει αὐτ' ἡ τοποθεσία ;

— «Μὰ τὸ νησί σας ἔχει πολλὰς χάρες, πολλὰς

65. Κι' ὁ Ἀριστέας, ἀφοῦ μὲ τὸ τειχοκλείσιμο τῆς Ποτεΐδαιας δὲν ἔβλεπε καμιά ἐλπίδα σωτηρίας ἐξὸν ἂ φανεῖ τίποτα ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο ἢ τίποτα ἄλλο ἀλογάριστο, συμβούλεβε ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐξὸν 500 νὰ καιροφυλαχτήσουν ἔνεμο καὶ νὰ ξεκόψουν, καὶ εἴταν πρόθυμος νὰ μείνει ὁ ἴδιος μὲ τοὺς 500· ἐπειδὴς ὅμως δὲν τοὺς ἐπειθε, τότες θέλοντας καὶ ἐκεῖ στὴ Θράκη νὰ ὀργανίσει τὰ πράγματα καὶ πῶς ἀπ' ὅζω νὰ γίνῃ τὸ καλύτερο, ξεκόβει μὲ καράβι χωρὶς νὰ νιώσει ἡ φρουρὰ τῶν Ἀθηναίων. Καὶ μένοντας ἐκεῖ στὴ Χαλκιδικὴ βοηθοῦσε σ' ὅλα καὶ σκότωσε καὶ πολλοὺς Σερμυλούς μὲ καρτέρι κοντὰ στὴ χώρα τους, καθὼς καὶ ἔστειλε στὴν Πελοπόννησο καὶ ἐνεργοῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ φτάσει κάπια βοήθεια.

Ὁ Φορμίωνας καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸ τειχοκλείσιμο τῆς Ποτεΐδαιας πῆρε τοὺς χίλιους τοῦ ἐξακόσιους καὶ ρημάζε τὴ Χαλκιδικὴ καὶ τὴ Βοιωτικὴ· μάχιστα κυριεῖε καὶ κατὶ μικρὰς πολιτεῖες.

ὁμορφίες, θέλει καὶ δὲ θέλει στὴν Κέρκυρα γίνεται κανεὶς καλλιτέχνης, γιὰτὶ ζυπνάει στὴν καρδιά πολλὰ πράγματα, ποὺ κανεὶς τὰ νόμιζε κοιμισμένα».

— «Καὶ ξέρετε ποῦ ξανοίγει κανεὶς περισσότερες χάρες : σ' ἓνα ψήλωμα τοῦ κατὸς δρόμου· ἀπὸ κεῖ φαίνονται καλύτερες γραμμές· εἶναι δῶ κοντὰ, ἂν θέλετε σὰς κάνω τὸν ἐδηγὸ, εἶμαι πρόθυμη».

Λίγα βήματα μακριὰ εἴταν τὸ ψήλωμα ποὺ μοῦλεγε. Ὅταν φτάσαμε, δὲν ἐμπόρεσα νὰ μὴν ἐκφράσω ὁλάκαιο τὸ θαυμασμό μου, γιὰ τὴν ὁμορρην τοποθεσία.

— «Εἶχα δίκιο :» μοῦπε, ἐνῶ τὸ βλέμμα τῆς πλανεμένο φαίνονταν σὰ σκληρωμένο στὶς ὁμορφίες ποῦχαμε μπρός μας. «Αὐτ' ἡ θάλασσα στὰ πόδια μας — μὲς οἱ νησιώτες τὴν ἀγαπᾶμε τόσοι — αὐτὸς ὁ ὁμορρος οὐρανὸς ἀπὸ πάνω μας, τὸ Ποντικονῆσι, σὰ ψεύτικο στὴ μέση τῆς θάλασσας, καὶ ἀπέναντι ὁ καταπράσινος αὐτὸς λόφος, ποὺ στὴν κορφή του ἔχει λάβη ζωὴ τ' ἐνεῖρο μιὰς ποιητικῆς ψυχῆς, τῆς δυστυχισμένης Αὐτοκρατορίας !»

— «Ποτέ, καλύτερα στὸ χορὸ ἢ δῶ ;»

— «Καὶ μὲ ρωτᾶτε ; Μὰ γιὰ νὰ νοιώσω κανεὶς καλύτερα τίς χάρες τῆς δημιουργίας καὶ τῆς μοναξιάς, δὲ νομίζετε πῶς ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἀντίθεση ;»

Φίλε μου, σὺ μὲ ξέρετε, μὰ δύσκολα θὰ μὲ γνωρίζεις κείνη τὴ στιγμή, ποὺ μπροστὰ στ' ὁμορρο θέαμα ποὺ τραβοῦσε τὸ βλέμμα μου, αἰστανόμουναι κείνην κοντὰ μου, ποὺ ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ τὴ γνωρίσα σκληρώσε μὲ μιὰς ὁλάκαιο τὸ λογισμό μου, κείνην, ποὺ κατὶ εἶχε ὅμοιο μὲ μένα στὶς σκέψεις, στοὺς πόθους ἴσως, στὸν ἐνθουσιασμό βέβαια ποὺ κείνη τὴν ὥρα μὰς ἔνωσε τὸ θέαμα στὴ συνάντησιν τῆς σκέψης καὶ τοῦ θαυμασμοῦ μας.

Εὐτυχισμένος ὁποῖος αἰστανόθηκε ὅσα γὼ κείνη τὴ στιγμή, εὐλογημένος ὁποῖος μπόρεσε νὰ τὰ ἐμπνεύσῃ ! Καὶ σὰ νὰ φοβόμουναι μὴν ἀπότομα τὴν τραβήξω ἀπὸ τὴν ὁμορρην σκέψιν της, ἔρχισα σιγὰ σιγὰ :

— «Πόσα πράγματα μπορεῖ νὰ ζυπνήσῃ μέσα σας ἓνα ὁμορρο θέαμα σὲ κατάλληλη στιγμή ! Πιστέψατέ με, σὰς παρακαλῶ, καὶ μὴ νομίζετε, ὅπως εἶν' ἡ ἰδέα σας γιὰ τοὺς νέους ποὺ συχνάζουν στὰ σαλόνια, ποὺ κρούω μὲ ψεύτικες χάρες τὰ μεγάλα μου ἐλαττώματα. Ἐχω κατὶ καλὸ μέσα μου, τὸ νοιώθω, κατὶ ποῦ χτυπάει γιὰ ὅ,τι ὁμορρο, εὐγενικό, γενναῖο, κατὶ ποὺ διψᾷ γιὰ τὴν ἀλήθεια, κατὶ ποὺ μοιάζει μὲ τὴν πολὺτιμη πέτρα, ποὺ ἔχει ἀνάγκη ἐπιδέξιου τεχνίτη, γιὰ νὰ φανῇ ἡ λάμψη της, γιὰ νὰ γίνη διαμάντι, κατὶ ποὺ χαμένο θὰ μένη, ἂν δὲ βρεθῇ ὁ τεχνίτης· ἐκεῖνος ποὺ θὰ ξέρει νὰ τὴ δουλέψῃ. Κι' ὁ τεχνίτης ἐκεῖνος πρέπει νάχη τρυφερά τὰ χέρια καὶ τρυφερὴ καρδιά, πρέπει νῆναι γυναῖκα, γυναῖκα, ἔχι κοῦκλα μὰ ἄνθρωπος».

Τώρα γέλασε ὅσο θέλεις. Ἡ φωνὴ μου ἔτρεμε καὶ αἰστανόμουναι ποὺ τὸ βλέμμα μου ἔπρεπε νάχη διαφορετικὴν ἔκφραση. Δὲν ἐτόλμησα νὰ τῆς πῶ ποῦ ἡ ἐνθουσιώμενη γυναῖκα εἴταν ἐκεῖνη. Δὲν ἐτόλμησα νὰ φτάσω ὡς ἐκεῖ, γιὰτ' εἶχε κατὶ τὸ ὅλον της ποῦ μ' ἔκανε δειλὸ μπροστὰ της.

Δὲν ἀποκρίθηκε ἀμέσως, δὲν πέρασε ὅμως πολὺ, ποὺ στηρίχτηκε στὸ ποδήλατό της, καὶ παίρνοντας ξάφνου μιὰν ἀπόφαση προσήλωσε τὰ μάτια της στὰ δικά μου καὶ :

— «Μαζὶ σας θέλω νῆμαι ξαστερη, μοῦπε, δὲν εἶναι ἀλήθεια ποῦ σὰς ἀρέσω πολὺ ;»

— «Μ' ἀρέσετε μοναχά ;»

— «Γιὰ νὰ μ' ἀγαπήσετε, εἶναι πολὺ γλήγορα, πιθανόν αὐτὴ τὴ στιγμή νὰ τὸ πιστεύετε, μὰ δὲν εἶν' ἔτσι. Ἄν θέλω ὅμως μπορεῖτε νὰ μ' ἀγαπήσετε